

Μηλιώτισσα

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ • Αρ. Φύλλου 6 • ΙΟΥΛΙΟΣ 2002 • Αθηνάς 41 - ΑΘΗΝΑ - Τ.Κ. 10554

«Να σαν, τα νειάτα δυό φορές τα γηρατειά καμία να ξανανοιώσω μια φορά, να γίνω πουλί μου παλικάρι»

ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΜΟΥ ΦΟΥΣΤΑΝΙ

Από μικρή κοπούσα τις βιτρίνες με τα ακριβά φορέματα. Όρες πολλές καθόμουνα μπροστά τους και διάλεγα χρώματα, διάλεγα σχέδια, διάλεγα όνειρα. Στο τέλος πάντα έφευγα με το κεφάλι σκυρτό, σαν το παιδί που έχασαν να του φέρουν το δώρο. Όχι όπι δεν είχα φουστάνι, αλλά πάλιωσε το ίδιο τόσα χρόνια, είχε και τα μπαλωματάκια του και τη μελανιά τη μεγάλη στα μανίκια και τη σκιούρη ραφή στο γιακά.

Άρχισα στιγά-στιγά να μαζεύω, να κάνω οκονομίες, αλλά όταν συγκέντρωνα το ποσό και πήγαινα να το αγοράσω, όλο οι τιμές αλλάζανε, ανεβαίνανε. Κι είχα βάλει στο μάτι ένα πολύχρωμο, με χίλια χρώματα, αυτό δεν ήταν φουστάνι, αυτό ήταν η Άνοιξη. Μάταια όμως γιατί όπως είπαμε τα «φράγκα σε κάνουν μάγκα».

Μια μέρα εκεί που χάζευα κάποια βιτρίνα με είδε κάποιος γνωστός, τον ήξερα χρόνια διέδιδε σε πολλούς ότι με αγαπάει, έτσι έλεγε. Με χαρέτησε μου συστήθηκε και μου είπε τι γυρεύω τέτοιαν ώρα μεσάνυχτα εις την Σταδίου στον Τσαντίλη;

Α! δεν σας το είπα ότι δεν χάζευα τα οποιαδήποτε φουστάνια, στα οποιαδήποτε μαγαζιά, εγώ έλεγα άμα θα αλλάξω το φουστάνι θα το βάλω μεταξωτό, γιατί μ' άρεσε μωρέ και κείνο το τραγούδι που λέει «να βάλω τα μεταξωτά και να φυσάει». Εγώ ντράπηκα, κοκκίνησα μπήκα στη γη. Μου λέει μη σε πιάνουν τώρα οι ντροπές έλα μαζί μου, και μπήκαμε μες το μαγαζί. Πες μου ποιο σ' αρέσει και του έδειξα εκείνο τ' ακριβό το κόκκινο το βαθύ γιατί μου άρεσε εκείνο το τραγούδι μωρέ που έλεγε «βάλε το κόκκινο φουστάνι»; Ετοι έγινε σας λέω και με βλέπετε τώρα μες τα μεταξωτά και τη χλιδή. Βέβαια εγώ μπορεί να άλλαξα φουστάνι, γνώμη όμως δεν αλλάζω.

Α! να σας πω και το άλλο που συνέβη; Περνούσα προχθές τα φανάρια εις την Ομόνοια, ντάλα μεσημέρι με το καινούριο μου φουστάνι καλέ και μόλις με είδαν κάτι γνωστοί μου φώναζαν - Γεια σου Μηλιώτισσα, Αρχόντισσα.

Α! με τι κάνει
το καινούργιο το φουστάνι
«Μηλιώτισσα»

α) Μεταξύ των άλλων ο κ. Πισιμίσης γράφει: «...Ο Ελληνόφραγκος, προδότης Ιωάννης Ντε Καταβάς των Κρεστένων, είχε στείλει στο στρατόπεδο κατασκόπους ως μικροπωλητές, οι οποίοι παρακαλούσθουσαν τις καθημερινές ασχολίες των Ελλήνων...».

Καμία ελληνική εγκυκλοπαίδεια δεν αναφέρει τον Ιωάννη ντε Καταβά ως 'Ελληνα προδότη. Για παρόδειγμα (κατά εμένα) η καλύτερη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» -Πυρσός- (Αναπτύξτη Δρανδάκη) στον τόμο ΙΔ' (σελίδες 24-25) γράφει:

Καταβάς Ιωάννης: Φράγκος πιπότης του Μορέως, ακμάσας κατά τα μέσα του ΙΙ^{ου} αιώνας. Ήτο εκ των έμπιστων του Γουλελέμου του Βιλλαρδούμου...

Η εγκυκλοπαίδεια Πάπυρους, Λαρούς, Μπρατάνικα των αναφέρει μόνον στην λέξη Πρινίτσα όπου σπήλαιο σελίδα 337 του τόμου 50, διαβάζουμε:

Πρινίτσα: Μεσαιωνικό φρούριο στην περιοχή της εκβολής του Αλφειού, όπου οι Βιζαντῖνοι υπό τους Κωνσταντίνου Παλαιολόγου και Μιχαήλ Καντακουζένη πιάθηκαν από τους Φράγκους υπό την πηγεία του Ιππότη Ιωάννη Καταβά (1263).

Η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια -Πυρσός- αυτά που γράφει για την λέξη Πρινίτσα τα έχω γράψει στην εφημερίδα «Μηλιώτισσα» του μηνός Αυγούστου του 2001.

Ο συμπατριώτης μας κ. Ανδρέας Μπούτσικας (από το Αιγαίον της Ηλείας) για τον Καταβά, γράφει: «...Φράγκος στρατηγός DE JEAN KATABAS. Το ίδιο και όλες εγκυκλοπαίδειες, που δεν χρειάζεται να τις αναφέρει.

β) Ακόμη ο κ. Πισιμίσης γράφει: «Όσοι γλύτωσαν, μπήκαν στην Κάπελη, δηλαδή στο δάσος που και σήμερα λέγεται Κάπελη, μεταξύ Πυρί και Αγιάνη, για να αποφύγουν τα κυνηγήτα των αλόγων κι από εκεί ανέβηκαν στα Γορτυνιακά βουνά, στο χωριό Σεργιάνη ή Σέρβια, δηλαδή στο σημερινό χωριό Σέρβου...».

Άλλα, για να ιδούμε τι γράφει στον τόμο ΙΙ^{ου} η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια του Παύλου Δρανδάκη για την λέξη Κάπελη: «δίσι σημειρήνη ονομασία Οροπέδιου της Πελοποννήσου εκτείνομένου κατά την αρχαία Ακρώρεια (βλ. λ.) κατό όρος Φαλήρην και διατεμνούμενου υπό του Ερυμάνθου, παραποτάμου του Αλφειού. Εκτείνεται σύντι και κατά την επαρχίαν Ηλείας και μέρει της Γορτυνίας, αποτελεί δ' υψηλήν χωραν μαγευτικήν (500-700 μ.), πλήρη ευθυτενών δρυών, εφης εκτείνεται σήμερον στην Κούμανη, Ανδρώνιον, Γάρμανα, Κλεινά, Μπεντένιον, Αγία Αννα, Κακωτάριον, Χάνι Πανοπούλου, Σκιαδά, πάρ' αρχαίος δ' ήσαν απόλεις λασιών, Οπούς, Ευπάγιον, Άλιον και Θραστός ή Θραστός».

Εδώ να προσθέω στις στα σημερινά χωριά της Κάπελης πρέπει να συμπεριληφθεί και η Νέα Πέρσανα γιατί κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1970 άρχισε να «μεταφέρεται» η Πέρσανα στη θέση «Μποντίνη» της Κάπελης και στο παλαιό χωριό δεν υπάρχει σήμερα κανένας κάτοικος.

Καθώς βλέπουμε κύριο Πισιμίση, στην αντέρα εγκυκλοπαίδεια, δεν υπήρχε Κάπελη τον καιρό εκείνο όχι μόνο μεταξύ Πυρί και Αγιάνη (καθώς γράφετε) αλλά σύντι και σ' όλην την Ελλάδα, γιατί δεν αναφέρει άλλη Κάπελη η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, μάλιστα είναι και σαφέστεται λόγω των χωριών που αναφέρεται. Το ίδιο και η Μπρατάνικα στον τόμο 32 (σελίδα 34) γράφει για την λέξη, Κάπελη: «Ορεινή, δασωδής, περιοχή, στα όρια των νομών Αρκαδίας, Αχαΐας και Ηλείας» και μας περιμένει στην λέξη ΑΚΡΩΡΕΙΑ, για την οποίαν ο 5ος τάξιος στην σελίδα 395 γράφει: «Ακρώρεια, ορεινή περιοχή μεταξύ Ηλείας, Αχαΐας και Αρκαδίας, καντά στις πηγές των ποταμών Πηγεών και Λάδωνα. Η εξαιρετική στρατηγική θέση της περιοχής υπήρχε συχνά αιφορμή φίλονικίας μεταξύ Αρκάδων και Ηλείων. (Ενιοφ. Ελληνικά 3, 2, 30, 42, 16 και 7, 4, 14 Στερ. Βιζ. στη λ.). Σήμερα η περιοχή ονομάζεται Κάπελη και καλύπτεται από πυκνό δάσος».

Ενώ η Εγκυκλοπαίδεια «Πυρσός» στην λέξη Ακρώρεια στον τόμο Γ σελίδα 245 γράφει:

Ακρώρεια: «Ακρώρεια εκαλείτο το ορεινό τμήμα της Ηλείας (το οροπέδιον της Φολόπης) το κείμενον παρά τα όρια της Αχαΐας και Αρκαδίας. Του τμήματος του της Ηλείας αξιολογώτερα πόλις ήτο ο Λασιών. Νυν το οροπέδιον καλείται Κάπελη και καλύπτεται υπό πυκνούφυτο δάσος».

Η χώρα εκ της Ορεινής φύσεως της εφαίνετο αιγκουστά μάλλον εις την Αρκαδίανή την Ηλίδα, διά τούτο και πολλάκις ημεραβλήτηρη υπό των Αρκάδων και κατά τον μεταξύ Αρκάδων και Ηλείων πόλεμον (365-364 π.Χ.) κατελήφθη αλάκληρος υπό των Αρκάδων. Ανέκτησαν όμως ταύτην οι

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΕΩΣ ΠΡΙΝΙΤΣΑ

Απάντηση στον κ. Γ.Θ. ΠΙΣΙΜΙΣΗ

από τον Σοφιανό Α. Νικολόπουλο
Μαθηματικό (από την Πέρσανα Ηλείας)

Ηλείοι, κατά τον μεταξύ του βασιλέως της Σπάρτης Κλεομένους, σύντονος ήσαν σύμμαχοι, και Αχαϊών, συμμαχούντων μετά των Μακεδόνων, πόλεμον».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Ακρώρεια ή Κάπελη ή Οροπέδιον της Φολόπης είναι το ίδιο ακριβώς κομμάτι που ανήκει σήμερα στην Ηλεία και μέχρι το 1928 (για λίγο διάστημα) ελεγόταν και Ξηριά.

Μήπως όμως ο κ. Πισιμίσης «παρασύρθηκε» από το χωρισμένο Καπελίτσα της επαρχίας Γορτυνίας και «εκμεταλεύεται» το όνομα;

γ) Και συνεχίζει ο κ. Πισιμίσης «...όταν φθάσαμε στην Καρύταινα (το «ρι» με γύντα και όχι με ώμηλον). Σας πληροφορώ στη λέξη Καρύταινα γράφεται με γύντα (ι) και με ώμηλον (υ) καθώς φαίνεται σε πολλές εγκυκλοπαίδειες και λεξικά.

δ) Ο Φράγκος βεβαίως στην Πελοπόννησο ήλθαν το 1205 αλλά στην Κων/πολή ήλθαν το 1204 που η Πόλη τότε ήταν στην Ελλάδα και αυτό ενούσα.

ε) Γράφει για το βιβλίο του: «Το Αράκλωβο και τα Σκορτά από την Φραγκοκρατία μέχρι σήμερα». Εδώ είναι που θα τον λέξην GLISERE (Γκλιέρ) και στο Ελληνικόν «Χρονικόν» να αναφέρεται ως Βλιζίρ (=GREGXERA, GREXERA), που ο Δραγούμης το τοποθετεί κοντά στο κάστρο Ποντικόν, που είναι στο Κατάκιλον. Ο BUCHON τοποθετεί την μεσαιωνική αυτή πολιχνή στη χώρα Μπεσούερ (Περιστέρη) που λανθασμένα το μεταγράφει σε Βεζίρι. Τα επεισόδια και περιστατικά που αναφέρονται στο Ελληνικό «Χρονικόν» παρουσιάζουν το Βλιζίρι σαν πόλη και άλλοτε σαν περιοχή. Έτσι του δίνουν διπλή διάσταση και δυσκολεύουν το πρόβλημα, αφού τα ζένα «Χρονικό» το παρουσιάζουν με περισσοτέρη στριψία με περιοχή που έχει μια σειρά από κάστρα. Και καθώς λέει στους σπίχους (4860-63) το «Χρονικόν» και μεταφράζει ο κ. Ανδρέας Μπούτσικας, δικάζουμε:

«Μετά τη μάχη της Πρινίτσας, ο Φράγκος νικήτες, ενώ ήθελαν να κατεβούν τα παρακάτω» δεν μπορούσαν, γιατί ήταν «κοπαδιένοι» από την μεγάλη μάχη. Γ' αυτό την άλλη πημέρα θα έκανούσαν για το Βλιζίρι πεζούς από τα ζωάκια και μεταφέρονται στο Καλύβι ή στην Καρύταινα με βαριές και σφρίνες και τα φορτώναν σε ζώα και έφταναν απίστημα στο Γούμερο. Τρία φράγκικα κάστρα (της Δημήτρας, saint Georges και Beaufort) καθώς μας αναφέρουν τα χρονικά στους σπίχους 7991-8000 και παράγραφο 547 στο Γαλλικό χρονικό, τα κατάστρεψαν οι Έλληνες καθώς φαίνεται πρόσωπο της Αρχαϊκής περιόδου της Πρινίτσας, ακολούθησε μετά τη μάχη του Μορέως. Προς τούτο αναφέρονται στο Βλιζίρι τα ζωάκια που έχουν από την Αράκλωβη την Επιφερίδη 1292, το αξιόλογο φρουρίο του Saint - George (A.X. 471)¹¹. Πατέ λοιπόν τα μην ήταν από το κάστρο στον Άγιο Γεώργιο της Πέρσανας και πρέπει να είναι σημαντικό πόρος της Πρινίτσας, αλλά πρέπει να έχει την ίδια σημασία στην Ηλείαν της Μηλεών».

1) Ο Γάλλος μεσαιωνιστής S. BUCHON τοποθετεί την Πρινίτσα στο χωριό Βλιζίρι.

2) Ο Αδ. Αδαμαντίου «Τα Χρόνια του Μορέως σελ. 359» σημειώνει ότι βρίσκοταν χαμηλά στις εκβολές του Αλφειού, χωρίς προφανώς να έχει συμβουλευτεί το «Χρονικό», τα οποία μητρά αναφέρουν ότι βρίσκοταν σε δύσκολη και δασωμένη περιοχή.

3) Ο γυμναιστής Γ. Παπανδρέου («Η Ηλεία διά μέσου των αιώνων» σελ. 35) αναφέρει στις τεξδιωτικές εντυπώσεις του περιηγητή Πουκεβέλλη, γράφει στην ημέρα της ΒΙΝΤΖΑ (Βιντίσα) και Παπανδρέου σαν αστραπταύτη την Βινίτσα (Βιντίσα) και στην Παπανδρέου σαν σημείο της περιοχής της Ηλείας.

4) Ο Στέφανος Δραγούμης (περιοδικό «Αθηνά», το μ. ΚΓ σελ. 418) «τοποθετεί την Πρινίτσα μεταξύ των κωμών BELESI (Μπέλεσι) του δήμου Θελπούσης της Γορτυνίας και το PIRI (Πιρί του δήμου Ηραίας, αυτόθι) και μάλιστα με το όνομα PERNICA, της οποίας το υποκοριστικόν όνομα έχει τον πρώτο σύνθετο μέρος παρόμοιον το Βελεσί».

Το Ηλείο και οι Πέρσανα είχαν πρόστιμο τοποθεσίας με αλάβικους συνόμιους οικισμούς της Βερώνης, ο Melik και Σαλίκ έφυγαν με το φουστό τους για την Ανδραβίδα, αλλά στον Πηγειό συνάντησαν τον Πρίκιπα Γουλέμιου που

Χορός στο γάμο.

Φωτογραφία:
Τάκης Παναγιωτόπουλος

«Ο ΘΕΡΟΣ»

Το Σιτάρι, η Βρώμη, το Κριθάρι, η Σίκαλη, χορεύουν ώριμα στον κάμπο το ντάλα μεσημέρι. Η Σίκαλη με ξέπλεκα τα μαλλιά ψηλή ξερακιανή, ηλιοκαμμένη.

Η Βρώμη ξεμαλιασμένη στις γειτονιές του θεριστή με το κεφάλι σκυφτό σαν τις γυναικές στην εκκλησία. Το Ασπρόσταρο λιγαμένο, παραδομένο στο απογεμματιάτικο αεράκι ανοίγει τα φτερά του να πετάξει λες και θέλει να ξεριζωθεί να φύγει από δω στη γη που τόσους μήνες το δένει στον ίδιο τόπο. Το Κριθάρι ασημένιο σιγοσφυρίζει στις πάνω αναβόλες πίνοντας μονορούφι τον ήλιο. Και ο Ιούνιος με στηκωμένα τα μανίκια, το καπέλο με τις πράσινες φτέρες, το δρεπάνι

περασμένο στον ώμο. Ο μακελάρης Ιούνιος, θα μπει χαράματα μες τα σπαρτά. Μικρά κορμάκια καλαμιές, χεριές χεριές, χερόβολα να στέκονται όρθια, βραγιές, βραγιές σα γυναικες που κλαίνε. Τα άλογα φορτωμένα, ιδρωμένα στου Μάστρικου να φέρουν στ' αλώνια το καρπό. Οι θυμωνιές μικρές καλυβένιες πολιτείες, στο Χαϊρώμα, στο Ζουρναμπέλι, στου Παναγιωτόπουλου το αλάνι. Και τα μωριάγκια στρατιές, στρατιές, κάτι θα μείνει και γι' αυτά. Ο Ιούλιος στην αλωνιστική να κάβει με τη φαλτσέτα, ένα ένα τα χερόβολα το δεματικό. Κι έτσι μοιάζει από μακριά σαν να σφάζει χλιάδες πρόβατα στον ήλιο. Και να επιτέλους ο φρέσκος καρπός, χρυσός, στις φούχτες με τα κουρασμένα

χέρια. Ο καρπός ο πάντα ελειπτικός. Ο καρπός που θα γίνει ψωμί, ο καρπός που θα γίνει τραχανάς και χυλοπίτες. Ο καρπός που θα γίνει τηγανίτες, ο καρπός που θα γίνει κόλυβα. Θα γίνει τροφή των ζωντανών στις δύσκολες ημέρες του χειμώνα.

Ευλογημένος ο μήνας Ιούνιος με τα κεράσια στις ταέπες του, και τ' αγάνα στα μαλλιά του. Ευλογημένος ο μήνας Ιούλιος στη Κουμαριά, στη Γούβα, στο Καλιόρι.

Ευλογημένος ο μήνας Ιούνιος στις Θυμωνιές της πείνας. Το Σιτάρι, η Βρώμη, το Κριθάρι, η Σίκαλη, οι άγιοι στο εορτολόγιο του κόσμου. Μεγάλη η χάρη τους.

Δ.Κ. Λέντζος

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο

Μετά από παραίτηση του προέδρου του προηγουμένου Διοικητικού Συμβουλίου Δημήτριου Κ. Λέντζου, με την αιτιολογία ότι όλα τα μέλη των Δ.Σ. πρέπει να εναλάσσονται στις θέσεις και στην ιεραρχία των Δ.Σ. αναδείχθηκε το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου μας:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Χρήστος Κ. Μπιλάλης
ΑΝΤ/ΔΡΟΣ:	Γεώργιος Π. Μπιλάλης
Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	Ιωάννης Κ. Δουλής
ΤΑΜΙΑΣ:	Δημήτριος Κ. Λέντζος
ΜΕΛΗ:	Πάνος Κ. Γερμανός Διονύσιος Λ. Δημακόπουλος Ανδρέας Γ. Κοτσιράς

Η στροφή προς την ποιηση είναι η απάντηση στην ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ και τη ΣΗΨΗ

του ΣΠΥΡΟΥ Δ. ΜΠΙΛΑΛΗ (Επιτ. Λυκειάρχη)

Είναι κοινή ομολογία ότι ζούμε σε μια εποχή αβεβαιότητας και βαρ-βαρότητας. Σε μια εποχή συγχύ-σεως και κρίσεως.

Σε μια κοινωνία αποσύνθεσης και σήψης. Όλοι συμφωνούν φιλόσοφοι και κοινωνιολόγοι, πολιτικοί και θρησκευτικοί του πολιτισμού μας. Αρχίσαμε να νιώθουμε τη βαριά σκιά της παγκόσμιας αυτοκρατορίας, η οποία με την αποκρουστική αλαζονεία της και την προκλητική υποκρισία της προβάλλει μια περίεργη μορφή τρομοκρατίας, για να εφαρμόζει στην πράξη τη δύναμη του ισχυρότερου. Θεοποιεί την οικονομία, κυριαρχεί παντού με τα Μίντια, εισάγει τις τυποποιημένες σκέψεις και συμπεριφορές, εθίζει τα άτομα στην εθελοδολεία και τελικά στον εξευτελισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Είναι πράγματα δύσκολη η εποχή μας, ίσως η πιο επικίνδυνη από όσες έχει περάσει η ανθρωπότητα. Πάντως όμως υπάρχουν ακόμη άνθρωποι, που διαισθάνονται, σκέπτονται, αγωνιούν και όσο μπορούν αντιστέκονται και διατυπώνουν ερωτήματα: Υπάρχει τρόπος αντίδρασης; Πώς θα διασώσουμε την προσωπικότητά μας; Πώς θα διατρέχουμε τη μνήμη μας; Πώς θα αντισταθούμε στα συνθήματα του μονοδρόμου, του

δήθεν εκσυγχρονισμού και της παραλογίας;

Απάντηση στα ερωτήματα, μας δίδει ο μεγάλος ποιητής δραματουργός, κριτικός και καθηγητής της σύγχρονης λογοτεχνίας Ζαν-Πιέρ-Σιμεόν σε μια συνέντευξη του που δημοσιεύτηκε σε Αθηναϊκή εφημερίδα. Γράφω τα λόγια του όπως τα διατύπωσε στην συνέντευξη του.

«Η ποίηση είναι μια απάντηση στην αποσύνθεση της σημερινής κοινωνίας. Αυτή μπορεί να μας σώσει γιατί μας δείχνει το δρόμο μας πνευματικής, ηθικής και εσωτερικής αντίστασης. Είναι μια αντίδραση στη μηχανοποίηση και στην αλλοτρίωση του κόσμου. Η ποίηση διεκδίκει το συναίσθημα, τη συγκίνηση, φωτίζει το πνεύμα με συνεχή ερωτήματα και σφυρηλατεί την αντιπαράθεση των νέων αεώνων. Είναι ο χώρος της αυτογνωσίας και της ανθρώπινης επικοινωνίας. Η ποίηση προκαλεί την αφύπνιση της συνείδησης και συντελεί στην ανάπτυξη σημαντικών αλλαγών, για τις μεγάλες αρχές και τα ουσιαστικά στοχήματα της ανθρώπινης ύπαρξης».

Η ιστορίας μας διδάσκει ότι αν σώθηκε επί τρεις χιλιάδες χρόνια ο ελληνικός λαός και διατηρήθηκε ο πολιτισμός του, το οφείλει στη γλώσσα του και την ποίησή του. Μέσα στην ποίηση εκφράζεται η ιστορία, η τέχνη, η φιλοσοφία και η παράδοση. Με την ποίηση βρίσκουμε κόσμους που νιώθουμε και εννού-

με, αλλά δεν τους βλέπουμε. Έργο της αληθινής και γνήσιας ποίησης είναι το φανέρωμα του κάλλους, της ομορφιάς, της πραγματικής ελευθερίας, γιατί η ποίηση δε δεσμεύεται από την αναγκαιότητα της φύσης ούτε από τους σκοπούς της ηθικής τάξης. Η ποίηση εξυπένει τον άνθρωπο καλλιεργεί το συναίσθημά του, αιχάνει τη δημιουργική του φαντασία και τον κάνει ικανό να νιώθει σπάνιες συγκινήσεις στις άγνωστες σφαίρες του ψυχικού και πνευματικού κόσμου. Σύμφωνα με τον μεγάλο Έλληνα φιλόσοφο Ιωάννη Θεοδωράκοπουλο, η ζωή δεν είναι μόνο γνώση και πράξη είναι και ποιητική ενέργεια, δημιουργική ένθεση φαντασία που κινείται στο χώρο της ψυχής, στο κέντρο του πνεύματος μεταξύ αισθητού και νοητού κόσμου. Εκεί λοιπόν η φαντασία ενεργοποιείται από το πάθος και τη συγκίνηση και γεννά νέες μορφές και ιδέες που με την τεχνική της γλώσσας τις μεταβάλλει σε σύμβολα. Τα σύμβολα δεν είναι τίποτε άλλο παρά οι υλικές εκφράσεις των ιδεών όπως η μεγάλη ιδέα της πατριδας συμβολίζεται με ένα αισθητό υλικό πανί, τη σημαία. Όλος αυτός ο κόσμος που εκφράζεται με τα σύμβολα και τις αλληγορίες απαιτεί το νοούμενο πνευματικό κόσμο. Το γνήσιο της ομορφιάς και της πραγματικής ελευθερίας. Μέσα σ' αυτόν τον αληθινό κόσμο της

ψυχής, ο ποιητής βρίσκει τον εαυτό του, γεμίζει με νέες ιδέες και οράματα, αναπνέει το καθαρό αέρα της ελευθερίας και γεύεται το πνεύμα της αιωνιότητας. Δεν πάει ταυτόχρονα ο ποιητής να βρίσκεται και να σπρίζεται επάνω στη γη, να συναναστρέφεται με τους συνανθρώπους του και να χάρεται τη ζωή όπως είναι με τον πόνο, τη χαρά και την τραγικότητά της. Ζει μέσα στον υλικό κόσμο, αλλά έχει ανοιχτά τα μάτια της ψυχής και μετρά τον κόσμο με τα μάτια της καρδιάς του γι' αυτό και τον κάνει πιο όμορφο. Ίσως έχουν δίκιο μερικοί που υποστηρίζουν, ότι η ποίηση περισσότερο απολαμβάνεται με τη διαίσθηση και λιγότερο ερμηνεύεται με τη λογική.

Ευτυχώς που δε μας λείπουν και σήμερα οι ποιητές και μάλιστα οι μεγάλοι ποιητές. Αυτοί πάντοτε κάνουν το καθήκον τους και μας αποκαλύπτουν με όλους τους τρόπους, απλά, αλληγορικά, συμβολικά τον όμορφο ποιητικό τους κόσμο. Το θέμα είναι εμείς πιάνουμε, τους αναγνωρίζουμε, τους μελετάμε, τους κάνουμε καθοδηγούς μας, για να μεταμορφώσουμε άτομα σε πρόσωπα και τα πρόσωπα σε κοινωνίες ανθρωπίας. Θα τελείωσα με τον αλληγορικό στίχο του Οδ. Ελύτη

«χρειάζεται νερό, πολύ νερό για να χαμογελάσουν οι βρύσες στη γη».

Δημήτριος Σπύρου Μπιλάλης 1894 - 1977

Είναι γενική ομολογία ότι ο μπαρμπα-Δημήτρης ήταν ένας απλός, αγνός και καλοκάγαθος άνθρωπος. Μέσα όμως στην ηρεμία της αγαθότητάς του υπήρχε το πάθος για τη ζωή, η αγάπη για την πρόοδο και τη ανεξάντλητη δύναμη για δράση. Αυτό φαίνεται γιατί στη μακρά πορεία της ζωής του, καταπιάστηκε με πολλές δουλειές και ασχολήθηκε με πολύμορφες δραστηριότητες, που μερικές από αυτές έχουν ιστορική αξία.

Η μάρφωσή του περιορίστηκε στο δημιοτικό σχολείο. Ήταν όμως άριστος μαθητής και εντυπωτικός καλλιγράφος. Αγαπούσε πολύ τα γράμματα, αλλά δυστυχώς ο πατέρας του τον έστειλε στην ελεύθερη σχολή του βουνού και της στάνης, για να γίνει τσοπάνος. Για πολλά χρόνια ήταν βοσκός, χωρίς να παραμελεί και τις γεωργικές του εργασίες. Αργότερα έγινε ο αγροφύλακας του χωριού. Έμαθε την τέχνη του βαρελαποιού τόσο καλά, που τη χρησιμοποίησε και ως επάγγελμά του. Υπηρέτησε την εκκλησία μας επί πολλά χρόνια, ως επίτροπος. Τελικά ανεδέχθη και πρέδος του χωριού μας στις μαύρες μέρες, όταν οι Ιταλοί κατέκτησαν την πατρίδα μας.

Όλη αυτή η εναλλαγή των επαγγελμάτων του μέχρις εδώ -σ' ένα χωριό- είναι φυσική και έχει την εξήγηση της, ήθελε ο άνθρωπος να επιβιώσει στη ζωή του. Εκείνο όμως

Μοναδικός σκοπός του ήταν η εξυπηρέτηση και η ανακούφιση του συνανθρώπου του.

Επίσης αρκετό ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ασχολία του με την εμπειρική μετεωρολογία. Η ιδιαίτερη αγάπη και προσήλωση στην παραπήρηση και την ερμηνεία των φυσικών φαινομένων δεν ήταν μια απλή, επιπλατή ενέργεια, ήταν κάπι παραπάνω από εραστεχνισμός, είχε κάποια σοβαρότερη πηγή προέλευσης. Ίσως να είχε σχέση με την ιδιοσυγκρασία και με τον χαρακτήρα του ανθρώπου. Φαίνεται ότι είχε κληρονομήσει μεγάλη εμπειρία από τους μεγαλύτερους του, αλλά και ο ίδιος είχε πλούσια πείρα γύρω από τα φυσικά φαινόμενα, αφού το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το πέρασε έξω στη φύση. Όλοι βλέπουμε τα φυσικά φαινόμενα, αλλά δεν ασχολούμεθα με αυτά.

Ο μπαρμπα-Δημήτρης φαίνεται ότι όχι μόνο τα παρακολουθούσε τα φαινόμενα περισσότερο από τους άλλους, αλλά και τα παρατηρούσε προσεκτικά, τα ερευνούσε, έκανε συγκρίσεις και προσπαθούσε να τα ερμηνεύσει για να δώσει την πρόγνωση του καιρού. Παρατηρούσε τους κύκλους της Σελήνης, τις εναλλαγές των χρωμάτων κατά τη Δύση του Ήλιου, ακόμη έκανε συστηματική παρακολούθηση των διευθύνσεων των ανέμων. Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι η παραπήρηση, η έρευνα, η σύγκριση και η ερμηνεία

νεία ενός αντικειμένου είναι μια επιστημονική μέθοδος. Τη χρησιμοποιούν και σήμερα πολλές εμπειρικές επιστήμες. Βλέπουμε λοιπόν ότι η προσπάθεια αυτή δεν ήταν μια απλή ενασχόληση, αφού είχε βάση επιστημονική, ασχετά αν ήταν γνώστης ο ίδιος. Επίσης όλοι γνωρίζουμε ότι η συστηματική παρακολούθηση των διευθύνσεων των ανέμων με δορυφόρους είναι η βασική μέθοδος για την πρόγνωση του καιρού και σήμερα από την επιστήμη της μετεωρολογίας.

Κάθε χρόνο, λοιπόν, ο μπαρμπα-Δημήτρης τον μήνα Αύγουστο με το παλιό ημερολόγιο και κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι ημερών, ανέβαινε σε ανοιχτή και υψηλή τοποθεσία του χωριού και παρακολουθούσε διευθύνσεις των ανέμων. Κατά την ερμηνεία του η δροσιά και ο Νοτιάς φέρνουν το νερό. Ο Ήρος καιρός και οι βρέσεις ανέμοι φέρνουν την παγωμά και τα χιόνια. Κατά το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου έβγαζε το δελτίο καιρού για όλη τη χρονιά που θα ακολουθούσε. Σε πρώτο πλάνο οι προβλέψεις ήσαν γενικές, όπως «θα έχουμε πολλά χιόνια ή μεγάλη ξηρασία ή πολλές βροχές». Αργότερα, όμως,

μετά από προσεκτικότερη μελέτη των δεδομένων, έδιδε και πιο συγκεκριμένες πρ

1952 - 2002

50 ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΗΛΙΩΤΩΝ ΗΛΕΙΑΣ

Η εορταστική εκδήλωση

Eγίνε στις 10 Μαρτίου 2002 η εορταστική εκδήλωση για τα 50 χρόνια του Συλλόγου μας με μεγάλη επιτυχία διακόσιοι πενήντα και πλέον συγχωριανοί μας τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση που έγινε στο ξενοδοχείο «ZAFOLIA» στον οδό Αλεξάνδρας στην Αθήνα. Η εκδήλωση άνοιξε με ομιλία του προέδρου Δημήτρη Κ. Λέντζου για τα 50 χρόνια του Συλλόγου μας, ακολούθησε γεύμα και μουσικό πρόγραμμα με οκταμελή ορχήστρα και τους τραγουδιστές Κώστα Μάντζι και Ερωφίλη. Μεγάλη συγκίνηση κατέβαλε όλους τους παρευρισκομένους στην απονομή των βραβείων σε συγχωριανούς μας για την προσφορά τους στο σύλλογο και το χωριό μας.

Άκολουθεί κατάσταση με όσους βραβεύθηκαν:

1. ΠΑΥΛΟ Γ. ΜΠΙΛΑΛΗ:

Ως ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου και επί πολλά έτη πρόεδρο.

2. ΓΕΩΡΓΙΟ ΑΝ. ΠΙΠΠΑ:

Ως ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου και επί μακρόν ταμία και λογιστικό ελεγκτή.

3. Αείμνηστο ΚΩΝ/ΝΟ Χ. ΔΟΥΜΑ:

Ως μέγαν ευεργέτην, πρώτον πρόεδρο, στο πρόσωπό του τιμούμε και τους αδελφούς του ΙΩΑΝΝΗ, ΓΕΩΡΓΙΟ, ΔΗΜΗΤΡΙΟ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ για την προσφορά τους.

4. Αείμνηστο ΔΗΜΗΤΡΙΟ Γ. ΛΕΝΤΖΟ:

Ως μέγαν ευεργέτην και πρόεδρον του Συλλόγου. Στο πρόσωπό του τιμούμε επίσης τους αδελφούς του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ, ΙΩΑΝΝΗ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ για την προσφορά τους.

5. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Ι. ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ:

ως η πρώτη γυναίκα που συμμετείχε στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου.

6. ΣΠΥΡΟ & ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ Π.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟ: Για την μεγάλη τους προσφορά στο Σύλλογο από

πολλές θέσεις και επί πολλά έτη.

7. ΔΗΜΗΤΡΙΟ Γ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ: Για την προσφορά στον Σύλλογο (διστυχώς δεν πρόλαβε να παραλάβει εν ζωή το βραβείο, όταν επισκέφθηκε την οικία του ο Άλεξις Δ. Πίππας για να του παραδώσει το βραβείο είχε απεβιώσει την προηγούμενη νύχτα).

8. Αείμνηστο ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΧΡ. ΠΙΠΠΑ (Η.Π.Α.):

Ως μέγαν ευεργέτη στη μνήμη του. Τιμούμε όλους τους αειμνήστους ένεντεμένους συγχωριανούς μας:

ΧΑΡΙΛΑΟ ΚΟΤΣΙΡΑ, ΑΦΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟ & ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΛΕΝΤΖΟ, ΚΩΝ/ΝΟ Γ. ΛΕΝΤΖΟ (ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟ), ΑΦΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥΣ, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΚΟΤΣΙΡΑ, ΧΡΗΣΤΟ ΜΠΡΑΜΟ, ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟ.

9. ΑΦΟΥΣ ΠΑΝΟΥ Β. ΛΕΝΤΖΟΥ (Η.Π.Α.):

Για την προσφορά τους στο Σύλλογο.
10. ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΣΤ. ΛΕΝΤΖΟ (Η.Π.Α.):
Για την προσφορά τους εις τον Σύλλογο.

Μεγάλοι ευεργέτες σε Ελλάδι

11. Αείμνηστο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ Θ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

12. Μακαρίστους ΑΦΟΥΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΠΙΛΑΛΗ (Αρχιμανδρίτας ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΕΥΣΕΒΙΟ, ΕΥΣΤΑΘΙΟ και τον συγγραφέα της ιστορίας των Μηλεών αείμνηστο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ).

13. ΙΕΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟ Α. ΜΠΙΛΑΛΗ 14. ΧΡΗΣΤΟ Γ. ΛΕΝΤΖΟ

Τους ζώντας προέδρους του Συλλόγου

15. ΧΡΗΣΤΟ Π. ΓΕΡΜΑΝΟ

16. ΔΙΟΝΥΣΙΟ Λ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟ
17. ΘΕΟΔΩΡΟ Β. ΛΕΝΤΖΟ
18. ΙΩΑΝΝΗ Κ. (ΙΩ.) ΛΕΝΤΖΟ
19. ΙΩΑΝΝΗ Κ. (ΠΑ) ΛΕΝΤΖΟ
20. ΓΕΩΡΓΙΟ Ν. ΜΠΙΛΑΛΗ
21. ΝΙΚΟΛΑΟ Γ. ΜΠΙΛΑΛΗ
22. ΑΛΕΞΙΟ Δ. ΠΙΠΠΑ
23. ΚΑΙΤΗ ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ - ΛΕΝΤΖΟΥ

Τους ζώντας προέδρους της κοινότητος Μηλεών

24. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Δ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

25. ΓΕΩΡΓΙΟ Γ. ΚΟΤΣΙΡΑ
26. ΓΕΩΡΓΙΟ Π. ΚΟΤΣΙΡΑ
27. ΓΕΩΡΓΙΟ ΧΑ. ΠΙΠΠΑ
28. ΧΡΥΣΑΝΘΟ Γ. ΠΙΠΠΑ

Ο Κώστας Μάντζιος, η Ερωφίλη και η ορχήστρα τους.

Ειδικά Βραβεία

29. ΑΝΤΩΝΙΟ Ν. ΜΠΙΛΑΛΗ: Μακροβιότερο μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων και συνεπέστερο.

30. ΑΠΟΣΤΟΛΟ Π. ΛΕΝΤΖΟ: Επί έτη νομικό Σύμβουλο του Συλλόγου.

31. ΝΙΚΟΔΗΜΟ ΜΠΙΛΑΛΗ: Επί έτη παραχωρούντα την αιμούσα της Πανελλήνιας Ένωσης Πολυτέκνων για τις Γ. Συνελεύσεις του Συλλόγου.

32. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ν. ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗ: Συγγραφέα του βιβλίου «Χωρίον Μηλέας Ηλείας» 1989.

33. ΠΑΝΟ Π. ΓΕΡΜΑΝΟ:

Ος εξέχουσα προσωπικότητα του χωριού μας, που με τη σημαντική του επιχειρηματική παρουσία στην Ελλάδα, στα Βαλκάνια και στην Ευρώπη μας κάνει όλους περήφανους.

Ο Παύλος Μπιλάλης με τον γιο του συζητούν με τον Πάνο Γερμανό.

Η οικογένεια Παναγιωτόπουλου, Σοφία Τσαπάρα, Καίτη Στουραΐτου.

Οικογένειες Μπιλάλη, οικογένειες Λεντζαίων, κτλ.

Ανδρέας Ανδρικόπουλος, Πάνος Γερμανός, Χαράλαμπος Δούμας, Πάνος Λέντζος.

Οι έν Αθήναις, νέοι του χωριού μας με τον Θεμιστοκλή Κοτσιρά από το χωριό.

Οικογένεια Δημητρίου Χ. Πίππα, Παναγιώτη Μπότσα, Θεόδωρου & Γιάννη Λέντζου.

ΠΕΝΗΝΤΑ χρόνια Σύλλογος των Απανταχού Μηλιώτων Ηλείας

«ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ»

Mε την ευκαιρία των γιορταστικών εκδηλώσεων για τα 50 χρόνια ζωής του Συλλόγου μας θέλω να πω δυο λόγια.

Όλοι εμείς οι μεγαλύτεροι, οι πάνω των 65 χρόνων θυμόμαστε ζήσαμε και ζούμε -όσοι ζούμε- την ίδρυση του Συλλόγου μας το έτος 1952 και τη ζωή του μέχρι τώρα 2002 δηλαδή 50 χρόνια.

Τα χρόνια τότε ήταν δύσκολα. Φτώχεια. Η πατρίδα μας ότι είχε βγει από τον πόλεμο, την κατοχή, τον εμφύλιο, τραυματισμένη.

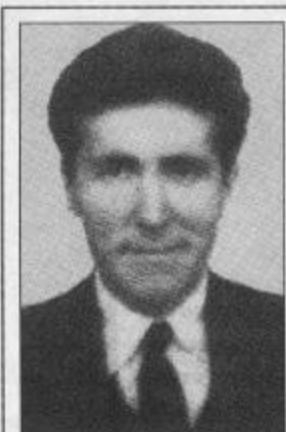
Όμως οι κάτοικοι του χωριού μας και οι λίγοι που τότε διέμεναν στην Αθήνα, έχοντας κουράγιο, όση δύναμη και πίστη, πήραν την απόφαση για την ίδρυση Συλλόγου, και έτσι ενωμένοι να ικανοποίησουν τις ανάγκες του χωριού μας, να υπάρχει επικοινωνία, να μην αποκοπούν από τον τόπο τους να μην χάσουν τις ρίζες τους. Γενικά να βοηθήσουν όπως κι έγινε.

Πρώτος στην ίδεα, ο πρεσβύτερος πατέρης Δημήτρης Ανδρ. Μπιλάλης που διέμενε στην Αθήνα, μακαριστός τώρα.

Μάζεψε κι άλλους και, Σύλλο-

γος των απανταχού Μηλιώτων. Αμέσως δουλειά. Δουλεψαν αξιόλογοι άνθρωποι στα κατά καιρούς συμβούλια του Συλλόγου όπως από τους παπιούς ενδεικτικά αναφέρω τον Κωστάκη Χαρ. Δούμα που ήταν στην εποχή της πρώτης ίδρυσης, ο Πάνος Σπ. Μπιλάλης που δουλεψε περισσότερο από όλους, τ' αδέλφια Σπύρος και Χαρ. Παναγιώτης πουλούλος, οι Αρχιμανδρίτες παπήρι Σπύρος, Ευσέβειος, Ευστάθιος Σπύρου Μπιλάλης, παπήρι Ανδρέας Μπιλάλης, Παύλος Μπιλάλης, Πάνος Ν. Κασκαντίρης, Πανάγος και Ήρω Δούμα, Ιφιγένεια Μπαντούνα με τον δικό τους τρόπο, όλοι οι συμπατριώτες μας που ήταν και είναι στην Αθήνα, εξωτερικό, παλιοί και νέοι -και αυτοί που είναι στα τελευταία Συμβούλια δουλεύουν πολύ.

Όλοι οι διατελέσαντες πρόσ-

Πάνος Δ. Καραγιάννης

δροι στο χωριό μας, όχι μόνο από το 1952 και δώθε, αλλά και πριν όλοι μαζί επιτέλεσαν έργο.

Γιατί οι παλαιότεροι είχαν ξεκινήσει, είχαν βάλει τις βάσεις και προχώρησαν οι κατόπιν απ' αυτούς.

Μαζί τους όλοι οι κάτοικοι, έγιναν πάρα πολλοί. Ανακαινίσθηκε το χωριό μας ριζικά, από το τίποτα και

κάτω από το τίποτα. Εγώ δεν θα περιγράψω το τι έγινε γιατί δεν είμαι ο αρμόδιος ιστορικός.

Βέβαια δεν έγιναν όλα ήρεμα. Υπήρξαν διαφωνίες, φωνές, θυμός, διάφορα, προπάντων αρνήσεις. Που συνεχίζονται κάπου-κάπου και τώρα. Ελαττώματα του χωριού μας. Οι μεν δεν παραδεχόμαστε τους δε. Όλα αυτά δεν θα υπήρχαν αν ο ένας αναγνώριζε την ανωτρόπητη του άλλου και ας μην ήταν.

Αν τα συγχωρούσαμε τα ελαττώματα, αν πιστεύαμε ότι όλοι μας

έχουμε ελαπτώματα. Αν δεν είχαμε εγωισμό. Άλλα καμπιά φορά και οι διαφωνίες βγαίνουν σε καλό. Το χωριό μας τα είχε όλα. Πρόσδρο, παππά πάντα δικό του από το χωριό. Δάσκαλο τις περισσότερες δεκαετίες από το χωριό. Γραμματέα δικό του και γενικά όλα δικά του. Επιστήμονες, εμπόρους, επαγγελματίες και όλα τα συναφή.

Άλλα τώρα ούτε πρόεδρο έχει, ούτε δάσκαλο, ούτε σχολείο ούτε συγκοινωνία.

Σε λίγα χρόνια ούτε ανθρώπους, τίποτα. Μόνο κανένα βιβλίο ιστορία σε κανένα μέρος να διαβάζει όποιος βρεθεί το τι είχαμε και τι έχασμε.

Ακόμα υπάρχουμε λίγοι γέροντες που σε λίγο φεύγουμε. Υπάρχει το καφενείο της Αγγέλας Κοτσιάρα-Τσαπάρα που όταν κι αυτή το κλείσει, τελειώσαμε.

Τα βράδυ σκοτάδι στα σπίτια. Η κάτω Ρούγα κρατιέται από την Παναγιώτα του Σεβογιάνη που κυκλοφορεί και μαζεύοντας τρεις - τέσσερεις γριές κάτω από την ταράτσα της και τα λένε.

Στην πέρα Ρούγα το φως των Μασουραΐων φαίνεται. Στην πάνω Ρούγα, τίποτα. Φοβάσαι να κοιμη-

θείς τα βράδυα. Ούτε επισκέπτες θα έχει, γιατί τα παιδιά μας οι νυφάδες μας δεν πάνε εκεί.

Μου έλεγε μια νύφη του χωριού μας της κάτω Ρούγας «δεν ξανάερχομαι. Είναι ερημιά. Φοβάμαι. Δεν έχω κουβέντα. Δεν βλέπω άνθρωπο. Στη Γιάρο περισσότεροι ήταν.»

Δεν έχει δίκιο:

Τα περισσότερα παιδιά που οι γονείς τους ζουν ή ο ένας έστω, πηγαίνουν. Θα τολμήσω να πω ότι κάνουν το σταυρό τους να πεθάνουν, για να μην ξαναπάνε.

Ας φυτεύουν ελιές τώρα. Όταν πεθάνουν οι γονείς τους δεν θα ξαναπάνε.

Τι θα γίνει; Δύσκολη απάντηση.

Ας γυρίσουμε πίσω ένας από το κάθε σπίτι (θα με βρίζετε τώρα) έτσι δίκαια, θα είμαστε ευεργέτες.

Τουλάχιστον να πυκνώσουμε περισσότερο τις επισκέψεις. Ομαδικά.

Μαζάρι να υπάρχει άλλη λύση που εγώ δεν βρίσκω.

Στο Σύλλογό μας εύχομαι ότι καλό, ότι αγνό, ότι αγαθό, κάθε πρόσδο, από το Θεό φώτιση-ειρήνη, αγάπη που χωρίς αυτά δεν γίνεται τίποτα.

Τα χρόνια της κατοχής

Oκτώ χρονών τότε άνδρας έτοιμος για όλα, εσταμάτησε τις σπουδές μου στην Γ' Δημοτικού, μια και δεν είχα τελειώσει όλη τη χρονιά και επήρα αυτό το ρημάδι το απολυτήριο με σχεδόν (6) τον αριθμό.

Παραμονές Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρέθηκα στις Μηλιές. Ένα χωριό που ήταν γεμάτο ζωή σε επίπεδο μέρος κάτω από τους πρόποδες του οροπέδιου Φολόρης με καταπράσινες πλαγιές και αρκετό κάμπο.

Τέσσερις ρούγες το χωριό και η κάθε ρούγα με το όνομά της και τη χάρη της έσφιζε από ζωή. Οι Μηλιώτες φιλόδενοι και πολύ δουλευταράδες με το πρώτο λάλημα του κόκκορα ξυπνούσαν, συνδαύλιαν το κούτσουρο που εσιγκόραιε στο τζάκι ρίχνοντας μια ματιά στο Γιάννο που βρισκόταν έτοιμος για κάποια δουλειά. Είχαν μια πρακτική μηχανή, έτρεχαν παντού, αμπέλια, χωράφια, τα καλοκαριά να μαζεύουν το ρετσίνι από τις πεύκες με τη λάτα.

Έμαθαν κάθε λογής τέχνη. Βαρελάδες για νερό και κρασί. Όπου έγιναν νέα σε όλη την Πελοπόννησο, όπως ο Πάνος

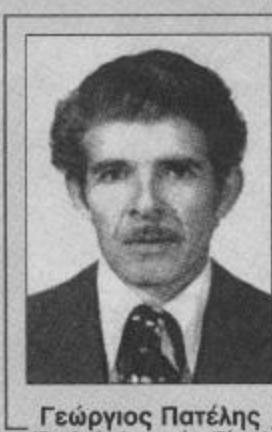
Γερμανός, ο Λέντζος Πάνος (Γκουτέτσης), ο Δημακόπουλος και άλλοι, Καλατζήδες, Χαλικιάδες, Σαμαράδες, Μαραγκούς, Ασβεστοκαμινάδες και τυπικά με λίγα ή πολλά πρόβατα.

Οι ασχολίες ήταν πολλές ανάλογα με τις ανάγκες της εποχής, πολλοί ασχολήθηκαν με τις καμίνια, την παραγωγή έλαδη του Ξυλοκάρβουνου Ξυλοκόπων με τις γυναίκες δίπλα τους να κουβαλούν τζαλιά τα έλαδα και φτερίνα ώστε να στηθεί το καμίνι με πρωταγωνιστή κι αρχιμάστορα τον Δημήτριο Πίππα. Χάριν του Ανδρέα Δουμά πολλοί έκαναν αυτά τα κουραστικά μεροκάμιατα για να μην πεινάσει η φαμίλια τους.

Θυμάμαι τη θεία Βασιλών «παιδάκι μου» μου έλεγε και ένιωθα, ότι δεν ήμουν ορφανός, αλλά είχα μια μάνα δίπλα μου.

Πάντα έκλεινε τα μάτια και έδινε κάτι παραπάνω σε όσους έπρεπε. Οι Μηλιώτες δεν πήγαν να ζητιανέψουν παρ' ότι η χώρα είχε πέσει στην φτώχεια.

Αντίθετα πάρα πολλοί από τα άλλα χωριά περνούσαν και έτυχαν φιλοξενίας στις Μηλιές, είτε να φάνε είτε να κοιμηθούν,

Γεώργιος Πατέλης
(Γαμβρός Δημητρίου Πίππα)

και αναφέρω μερικά να δεχτούν μερικές χούφτες γέννημα, λάδι, κρασί και ένα καρβέλι καθάριο ψωμί.

Αρχικά πέρασαν οι Ιταλοί, 10 χρονών τότε μου έδωσαν 3 μουλάρια δεμένα το ένα πίσω στο άλλο με εντολή του τότε πρόεδρου Αριστείδη Λέντζο να πάω στην Αύρα να τα ποτίσω.

Αμέσως μετά πέρασαν οι Γερμανοί στην εν συνεχεία οι αντάρτες και οι χωροφύλακες και άλλοι πολλοί σωτήρες της εποχής εκείνης.

Μηλιές χωριό γεμάτο ζωή δεν πηγάδηκε ποτέ. Πανηγύρια, γιορτές, γάμοι, βαφτίσια, απόκριες. Κάθε σπίτι είχε και το γουρούνι του έτοιμο να σφαγεί γιορτάζοντας με ευχές

και του χρόνου, έτσι να είχε κρέας και το άρτημα για όλο το χρόνο.

Τα παδιά στο σχολείο πρώι και απόγευμα άκουγαν το σήμα της μικρής καμπάνας και έπιαναν δουλειά μικρά, μεγάλα πάνω από 80 τον αριθμό σε μα

καθιστάνεται νερό και ανά χειράς τον κόπανο έβραζαν τα ρού

Η οικονομική αξία των προβάτων εις το χωρίον μηλιές

Tα πρόβατα εις το χωρίο μας ήταν και εξακολουθούν να είναι και σήμερον ο πρώτος οικονομικός παράγων του τόπου.

Διά τούτο, οι ελάχιστοι εκ των κατοίκων των Μηλεών που είχαν την ατυχίαν ή την άστοχον σκέψην να μην ασχολούνται με τα πρόβατα, αλλά με άλλα επαγγέλματα, ήσαν οικονομικώς αδύνατοι, εκτός αν ασκούσαν εμπόριον ή ήσαν δημόσιοι υπάλληλοι. Άλλα και η κατηγορία αυτή είχαν ολίγα πρόβατα και οπωσδήποτε δυο-τρεις γύρες.

Έτσι επί 76 (εβδομήντα έξη) οικογενείων του χωριού μας, τουλάχιστον οι εβδομήντα (70) οικογένειες κατά τους υπολογισμούς μου είχαν κατά μέσον όρον τουλάχιστον σαράντα (40) πρόβατα η κάθε οικογένεια, πράγμα που σημαίνει ότι, το χωρίο είχεν τουλάχιστον 2.800 πρόβατα, χωριστά οι γύρες, τα χοιρινά, οι κόττες κλπ. Αν δε υπολογίσουμε ότι, κάθε οικογένεια είχεν κατά μέσον όρον 5 (πέντε) άτομα, έπειτα ότι, το χωρίο είχεν 380 κατοίκους και εις κάθε κάτοικον αντιστοιχούσαν τουλάχιστον 7 (επτά) πρόβατα. Εις παλαιότερους μάλιστα καιρούς το χωρίο είχεν ακόμη περισσότερα πρόβατα. Έτσι εξηγείται και το γεγονός ότι, κανένας Μηλιώτης εις το χωρίο μας δεν απέθανε από πείνα κατά την καταραμένην Κατοχήν της χώρας μας, από τους Γερμανούς, τους Ιταλούς και τους Βουλγάρους εις την Μακεδονίαν και την Θράκην.

Τα πρόβατα ήσαν, το στρατηγικόν όπλον των Μηλεών. Διότι όποιος είχεν πρόβατα, είχεν και τας 365 ημέρας του έτους ενώρα ανάγκης και χρήματα. Λίγα μεν, αλλά είχεν χρήματα. Δεν είχεν παρά να πουλήσει ένα δύο πρόβατα και να αντιμετωπίσει την έκτακτην ανάγκην αμέσως και αποτελεσματικά.

Από τα άγια αυτά πρόβατα η κάθε οικογένεια είχεν επί επτά (7) τουλάχιστον μήνες κάθε έτος το νοστιμότατον και θρηπτικότατον πρόβειον γάλα των Μηλεών. Το γάλα των Μηλεών και μάλιστα τον πρόβειον, λόγω του ότι, ο τόπος είναι Εηρός και η γη πετρώδης, είναι άφθαστον εις την γεύσην. Όλα τα παράγωγα του γάλακτος αυτού, ήσαν και είναι γευστικότατα. Άλλα και πως να μην είναι τέτοια, αφού όταν πάρεις ένα αρνί εις την αγκαλιάν σου κατά τον Μάρτιον και καθαρό-καθαρό και όμορφο που είναι το φιλήσεις εις το μουσούδι του, αυτό μυρίζει φρέσκια ρίγανη και καυκαλίδα; Το γάλα αυτό εγινόταν και μάλιστα στον καιρόν μας, γίνεται ανάρπαστον από το εμπόριον. Έτσι επί τους δύο (2) και πλέον μήνας της ανοιξεως αι κάτοικοι κάθε πρωί είχαν την δυνατότητα να αποκτούν μετρητά χρήματα. Λίγα βέβαια, αλλά μετρητά χρήματα. Τι αλήθεια δεν γίνεται από το πρόβειον γάλα των Μηλεών; Η περίφημη γιασούρτη που λόγω της αρίστης ποιότητος του γάλακτος γίνεται πιλκτή σαν το φρέσκο τυρί, άσπρη σαν το ολόλευκο χαρτί και γευστική σαν να είναι φερμένη από άλλους κόσμους, γίνεται από το πρόβειον γάλα των Μηλεών. Έχεις ενοχλήσεις εις το στομάχι ή

έχεις δυσκοιλότητα ή ευκοιλότητα! Δεν έχεις παρά να φας τρεις ή τέσσερες κουταλιές τέτοιας γιασούρτης και να γίνεις καλά. Αλησμόνητη εις τον γράφοντα η μυρωδάτη πρόβεια γιασούρτη την Μεγάλην Κυριακήν του Πάσχα, η οποία εγινόταν από το γάλα των προβάτων τα οποία ασημέντονταν υποχρεωτικά από τη Μεγάλην Παρασκευήν να βοσκήσαν εις την θέσιν «ρίζα», όπου επικρατούσε η καυκαλίδα και η φρέσκια χλωρή ρίγανη, τα κίτρινα λουλούδια και το σιδεροχόρτο. Ήταν πρόγευσις του παραδείσου αυτού. Τι να ειπούμε και για το τυρί από τέτοιο γάλα;

Εδώ έφθανε το γάλα τούτο εις το απώγειον της δόξης του. Από βραδύς το γάλα αυτό εβραζόταν μέχρι να κοκχλάσῃ και μετά το κακάβι διά του καταλλήλου δίμετρου έγινεν διερχόμενο διά μέσου των δύο (2) χερουλιών του, εκρεμαγόταν αρκετά φυλά μέχρι το πρωί να κρυρώσει. Και την επομένην το πρωί μέσα εις ανοιξάτηκην γλυκείαν δροσιά, έβλεπες να πραγματοποιείται το θαύμα της μεγάλης φύσεως.

Το δροσερό πλέον αυτό γάλα, είχεν εις την επιφάνειαν του παχειάν, ζαρωμένην διά την αίσθησην της ποικιλίας, πέτσαν το πάχος της οποίος ήτο ανάλογον με την ποσότητα του γάλακτος, η πέτσα δε αυτή ήταν σχέτων βούτυρον, δημιουργηθέν διά της αθερούβου κατεργασίας κατά την διάρκειαν της ανοιξάτηκης αστροφεγγίας, της μητέρας φύσεως και όχι της ασόφου επεμβάσεως του πονηρού ζώου που λέγεται άνθρωπος. Έβλεπαν το γάλα αυτό και συντελούσαν εις την θείκην κατεργασίαν του εκατομμύρια αστέρια από τον γαλανό στερέωμα του Ελληνικού Ουρανού. Και ποιος ανθρώπινος νους θα μπορούσε να ανακαλύψει και να προσδιορίσει τι ακριβώς τα εκατομμύρια αυτά των αστεριών, εφιθύμιζαν εις το γάλα αυτό κα. πόσον το εχαίδευαν μαζί με την πανεμορφή Άνοιξην κατά την διάρκειαν της μαγικής όντως νύκτας αυτής, ώστε ανεπαισθήτως και κατά σοφώταν θείκον τρόπον, να το καταφέρουν να δώσει το βούτυρον αυτό, το οποίο επί το ελληνικότερον οι κάτοικοι του χωριού μας το ονομάζουν διά της ευστόχου νοηματικώς και αισθητικώς λέξεως κορυφή και όχι διά της ζαρβαρικής λέξης πέτσα!!!

Εδώ πρέπει να σημειωθεί και το αξιοθαύμαστον διά την οικονομικοτέραν εκμετάλλευσιν του γάλακτος αυτού, έθος των κατοίκων Μηλεών, συμφώνως προς το οποίον, ενώ κατά τους πλείστους μήνας του έτους ο καθένας είχε χωριστά τα πρόβατά του, κατά τους μήνας Απρίλιον και Μάιον κάθε έτους είχε την σοφίαν να σημειώσει τα πρόβατά του με τα πρόβατα άλλου συγχωριανού του και αναλόγως του αριθμού των γαλακτοφόρων

Απόστολος Π. Λέντζος
Δικηγόρος

προβάτων του καθενός καθώριζαν από κοινού κατά τρόπον ανυστερόβουλον και αγαθόν ότι, το γάλα όλων των προβάτων από την τάξη ημέρα μέχρι την τάξη θα το έχει ο τάξη εκ των δύο, μετά δε ο άλλος τοπάνης και ούτω καθ' εξής. Τούς τοπάνηδες δε αυτούς δεν τους ονόμαζαν με την άστοχον λέξιν συνετάρος, αλλά με την σοφήν διά την περίπτωσιν λέξιν σέμπρος. Δεν ήσαν αυτοί συνετάροι οι οποίοι χρησιμοποιούν ζυγαρίες, λογιστικά και θεωρημένα από την οικονομικήν εφορίαν εμπορικά βιβλία, ταμίες, παραλήπτες γάλακτος και όλα ταύτα διά να μην κλέβει ο ένας τον άλλον, αλλά ήσαν ευθείς και τίμοι μεταξύ των άνθρωποι, η τιμότης δε και η ευδύνης αυτή αντικαθιστούσε εύστοχα και αδαπάνως και προγράμματα και ζυγαρίες, και βιβλία καταχωρίσεων δοσοληψίων και όλα ταύτα τα εφευρήματα προς απόκρουσιν των διαβαλιών του κερατογέννη του σατανά, του υποβολέα δηλ. των ατιμών. Παράβασις μάλιστα, της τιμότητας την γλυκείαν δροσιά, έβλεπες να πραγματοποιείται το θαύμα των σέμπρων τούτων μεταξύ αυτής των σέμπρων τούτων προκειμένου να αντιμετωπίσουν την απιώνα να φτιάχνουν Νόμους, να δημιουργούν και συντηρούν Δικαστήρια, και να πληρώνουν διά την δημιουργίαν και πληρωμήν δικαστών, δικηγόρων, εισαγγελέων, αστυνόμων, γραμματέων και τόσων άλλων. Φυσικόν είναι αν δεν ανθέουν να φαγωθούν μεταξύ τους και να απαλλαγή η γη.

Δικηγόρους, δικαστές, γραμματείς, φαρισαίους, ψευδομάρτυρες και τα τέτοια δηλαδή χωρίς τη συνοδεία του διαβόλου, όπως λέγει ο μεγάλος Ντοστογιέφσκι. Άλλα απόφασιν δεν εξέδοσε ποτέ των ποτών, διότι δεν εχειάσθη. Είχαν οι άνθρωποι μέσα τους Χριστόν και εν πάσῃ περιπτώσει την φιλοσοφικήν ελληνικήν παράδοσιν και επιτάχησαν την διανομήν ο τετράποδος πιστός και αφοσιωμένος φίλος του ανθρώπου, ο σκύλος και μάλιστα η προσεκτική σκύλα με τα πανέμορφα κουταβάκια της. Ήταν χαρά Θεού να βλέπεις τα μικρά αυτά χαριτωμένα δημητουργήματα της Σοφίας του Θεού, να κουνούν ρυθμικά τις ουρίτσες τους και να κροταλίζει το στοματάκι τους, καθώς εκαμπύλων την γλωσσίστα τους και την έκαναν πρωτότυπον κουτάλι και με αυτό κλακ-κλακ-κλακ να ρουφούν τον τυρόγαλον ή και η στιγμή ιδιαίτερας καλοσύνης του αφεντικού τους, το γλυκύτατον και πεντενότητον πρόβειον γάλα. Και επίσης την αποθυσίαν της μάνινας των, και την υπομονή της να μην τρώει αυτή από την τροφή των μικρών της, αν η κοιλιά τους δεν εφούσκωνε καλά και δεν άρχιζαν αυτά τα παιχνίδια τους.

Απεριγραπτός μένει η χαρά και διά εμάς τα μικρά τότε παιδιά κατά την θείαν πανδαισίαν του γάλακτος. Μπορούσες να φας το ανεπανάληπτον αυτό γάλα, το φρέσκο τυρί, την φρέσκη μιζήθρα, την κατακίτρινη φορμαρισμένη σε μικρό καλάθι και νοστιμότατη φιρμαγέλα, και τα απίθανα σε νοστιμά έύσματα από το ελαφρό «πιάσιμο» του γάλακτος από τον πυθμένα του κακαβιού, με το καστανόλευκον χρώμα και τις καλλιτεχνικές παράλληλες γραμμές που άφηνε το μεταλλικό κουτάλι. Να φας και να μην χορταίνες από την απίθανον γεύσιν της, την κορυφήν του βρασμένου αυτού γάλακτος. Άλλ' αυτό υπό έναν δρόμο, μετά την πλουσίαν κατανάλωσην της κορυφής του ευλογημένου καρπού του ευεργετικού προβάτου, να μη σε πάρει ο ανοιξάτηκος ήλιος. Διότι τότε αισθανόσουν μια ελαφρά εξάντλησην και δεν αισθανόσουν καλά και έπρεπε διά να συνέλθεις να ξαπλωσεις εις σκιερόν μέρος να αποκοιμηθείς και να γίνεις καλά.

Από εκείνα που δεν αισθανόσουν καρπίαν του γάλακτος, όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά, με ολιγότερον κόπον και ελάχιστα έξοδα επετύχαν νάντε το επιδιωκόμενον αποτέλεσμα. Δηλαδή την παραγωγήν βουτύρου, τυριού, μιζήθρας, φ

Η επιλογή του θέματος αυτού, έγινε με μεγάλη δυσκολία.

Στο μικρό μας το χωριό, έζησαν άνθρωποι, που αγάπησαν και υπηρέτησαν την εκκλησία, την πολιτική, την επιστήμη, το εμπόριο και τη «Μαγεία».

Η διαφορετική πολιτική θέση, του πατέρα μου, Ιωάννη Γιαννόπουλου, χαρακτηρίστηκε αντιδραστική και είναι γνωστές οι ενέργειες σε βάρος του.

Η αδελφή μου, Κωνσταντίνα Γιαννοπούλου, επειδή διάλεξε σύζυγο από τις Μηλιές, έλαβε ταχυδρομικά, τα δώρα της μαγείας... (11 καρφίτσες ραψίματος, ήταν μοδίστρα βλέπετε... και όλα, αυτά, για την ιστορία και μόνο του μικρού μας χωριού...).

Η λέξη μαγεία εσήμαινε στην αρχαιότητα την επιστήμη και την τέχνη των μάγων. Οι μάγοι αποτελούσαν ιερατική φυλή μεταξύ Μήδων και μετά των Περσών.

Στους Έλληνες και τους Ρωμαίους, η λέξη μάγος, εδήλωνε το άτομο που ήταν προκισμένο με δύναμη, ώστε να παρουσιάζει φαινόμενα, πέρα από τα συνήθη, φυσικά και τα σχετιζόμενα με τη θρησκεία.

Έτσι η μαγεία παρουσιάζεται διάφορος της θρησκείας. Στη θρησκεία, ο άνθρωπος πάιρει νομιμόφρονα στάση απέναντι του θείου, επίζητων την ευμένεια και συμπαράσταση. Στη μαγεία, επιδιώκει, με ορισμένη τεχνική, να επιβάλει, τη θέλησή του, με έκτακτα αποτέλεσμα.

Η μαγεία, επιζητεί με ορισμένα

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

«Η Μαγεία»

λόγια και πράξεις να καλύψει επιθυμίες και πολλές ανάγκες του ανθρώπου.

Ο πρωτόγονος άνθρωπος κατελαμβάνετο από δέος απέναντι στη φύση και τα φαινόμενα αυτής. Φαντάστηκε, ότι όλα γύρω του, (φυτά, βουνά, ποταμοί, νέφη, αστέρια, άνεμοι) έχουν, ψυχική και συναίσθηματική ζωή, όμοια με τη δική του.

Η μαγεία αποτελεί παλαιότατο κοινωνικό φαινόμενο.

Οι διαμορφωθέντες τρόποι μαγικής ενεργείας στηρίζονται στα ακόλουθα αιχώματα.

α) Τα όμοια παράγουν όμοια.

β) Δύο πράγματα που ήρθαν κάποτε, σ' επαφή με οποιοδήποτε τρόπο, εξακολουθούν και μετά τον αποχωρισμό, να ασκούν αμοιβαίων επήρεια.

Από το πρώτο αξιώμα, προήλθε η μιμητική ή ομοιοπαθητική μαγεία (έμμεσος μαγεία). Σύμφω-

Νικολέττα
Γιαννοπούλου
(Εκπαιδευτικός)

να με αυτή, για τη θανάτωση του αντιπάλου, φτάνει ο σχηματισμός κέρινου ομοιώματος και η κατατρύπησή του. Σαν μαγικά μέσα, στις μιμητικές μαγικές πράξεις, χρησιμοποιήθηκαν (προσταγαί, αραι, ευχαί, γητέματα και ξόρκια). Από το δεύτερο αξιώμα, διεμορφώθη η άμεσος μαγεία (μαγεία επαφής).

Χρησιμοποιούνται αντικείμενα του προσώπου, που πρόκειται να ευεργηθεί, η μαγική πράξη, ή κομμάτια από το ρούχο του. Τεχνικά, η μαγεία εκδηλώνεται, με δύο μορφές: α) τη θετική και β) την αρνητική. Π.χ. στην πρώτη, με τη θέα της νέας Σελήνης, να αγγίξεις χρυσό ώστε με την αύξηση της Σελήνης ν' αυξηθεί ο πλούτος και στη δεύτερη μην αρχίσεις την εργασία σου, πριν πλυθείς και κάνεις το σταυρό σου, γιατί κάπι κακό θα σου συμβεί.

Η σημασία της μαγείας, υπήρξε σπουδαιοτάτη στον άνθρωπο κατά

τα πρώτα βήματα της πολιτιστικής του εξέλιξης. Μ' αυτή προσπάθησε να επιτύχει λύση των προβλημάτων, σύμφωνα, με τις επιθυμίες. Π.χ. η ευφορία της γης, η βροχή, η βλάσπηση, ο θερισμός, η απόκρουση ασθενείας και κινδύνων, γενικά, για να εξουσιάσει τη φύση. Όταν κατάλαβε, ότι η επιστήμη της μαγείας δεν πραγματοποιούσε το άνειρό του, απέδωσε την αδυναμία στα ανίκητα υπερφυσικά όντα, τα πνεύματα. Και θεμελώσε για να εξευμενίσει τα πνεύματα, τας μυστικά λατρείας. Η μαγεία, απαντά σ' όλους τους λαούς, σύγχρονους και ιστορικούς.

Τόποι τελέσεως της μαγείας, ιδιαίτερα κατά τη νύκτα ήταν τα σταυροδρόμια, όπου επίστευαν ότι γινόταν η επιφοίτηση κακοποιών πνευμάτων, των οποίων αρχηγός ήταν η Εκάπη. Η Εκάπη, περπατούσε τα βράδια, χωρίς φεγγάρι, συνοδευόταν από τους δαίμονες και τις ψυχές των νεκρών, που είχαν βίασιο θάνατο.

Προς αυτήν απήιθυναν ακόμη επικλήσεις για προστασία, από τα πνεύματα και τις βλαπτικές μαγικές ενέργειες ή και να ενεργήσουν, όταν γίνονταν, για εχθρικό πρόσωπο.

Οι μάγοι κατά τους ελληνορρωμαϊκούς χρόνους, είχαν αυξηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Περιφέρονται με διάφορα ονόματα (αγύρται, ιατρομάντεις, φαρμακομάντεις κ.α.).

Υπόσχονταν στους πτωχούς, αδυνάτους, πιεζομένους, πλούτο, υγεία, καλά παιδιά, γάμο, προστασία κ.α.

Συνεργοί των μάγων, στις πράξεις τους ήταν οι δαίμονες. Οι μάγοι, θεωρήθησαν συνεργάτες του Σατανά.

Η επίσημη εκκλησία αντέδρασε κατά της μαγείας με συστηματική δίωξη και καταδίκη των ασκούντων αυτής.

Εντούτοις, κατάφερε να διατηρηθεί σε ακμή, κρυφώς ασκούμενη. Παράλληλα με τη μαγεία καλλιεργήθηκε και η αστρολογία.

Μέχρι των νεωτέρων χρόνων, η άσκηση της μαγείας συνδέθηκε με πλήθος δεισιδαιμόνων δοξασίων και εθιμικών πράξεων (καρφώματα και άλλες μαγικές ενέργειες, αναφέρονται όχι μόνο, σε πρόσωπα, αλλά και σ' άλλα έμψυχα όντα για βλάβη ή ωφέλεια.

Σε χρήσει για μαγικές ενέργειες και πράξεις αναφέρονται:

Το Σταύρωμα, χειρονομία (φάσκελο). Η χρήση αντικειμένων (ψαλίδι, πέταλο, κλειδί, μαυρομάνικο μαχαίρι).

Φυλακτά, σύμβολα και σχήματα (πεντάλφα, κόμβος), ο μαγικός κύκλος, ο περασχοινισμός, πυροβολισμοί, σπάσιμο αγγείων, κατακλυσμός με νερό (περπερούνα) πέρασμα πάνω από φωτιά, πέρασμα από τρύπα (τρυποπέρασμα) φορεμένο πουκάμισο κλπ.

Τα ποτάμια και ο Λαός

Το ποτάμι, καθώς είναι πολύμορφο, άλλοτε ορμητικό και αφρισμένο και άλλοτε σιγαλό και ύπουλο, ήταν αδύνατο να μην έχει ανάλογη φυσιογνωμία και στις παροιμίες του ελληνικού λαού. Εκείνη όμως απ' όλες τις παροιμίες που σημειώνεται πανελλήνια παρουσία, είναι εκείνη που μιλάει για το «σιγαλό ποτάμι».

Παντού και με την ίδια επιμονή το σιγαλό ποτάμι θεωρείται ύπουλο και επικίνδυνο, γι' αυτό μεταφορικά συμβολίζει τον άνθρωπο, που έχει παρόμοιες ιδιότητες και χαρακτήρα. Οι παροιμίες αυτές προειδοποιούν πόσο πρέπει να φυλάγεσαι από ανθρώπους αυτού του είδους.

«Από σιγανό ποτάμι ψηλά τα ρούχα σου»

Να φυλάγεσαι από ύπουλους και διπρόσωπους.

«Από βουβό ποτάμι όπεχε τα ρούχα σου»
(λέγεται στην Κάρπαθο)

«Από το μουλωχτό ποτάμι να φυλάγεσαι»
(Ηπειρος)

«είναι μουλωχτό ποτάμι»

Είναι μεγάλος υποκρήπης.

«Αψύ ποτάμι πέρασ' το, το σιγαλό αναμέρα το»
(Πελοπόνησος, Εππάνησα)

«Το βαθύ ποτάμι δε βροντάει»

Ο δάσιος έρει και κρύβεται. (Πελοπόνησος)

«Θολό ποτάμι μην περνάς»
(Καστοριά)

«Το ποτάμι τρέχει μπροστά και πίσω δε γυρίζει»

Όσα γίνονται δεν αλλάζονται

«Ποταμέ μου, να μη σ' ήξερα κολύμπησα σε πέρναγα»
(Εππάνησα)

«Πάει στον ποταμό και δε βρίσκει νερό να πιει»

Λέγεται γι' αυτόν που δεν καταφέρνει τιποτε.
(Μακεδονία)

«Ανήμεσα σε δυο ποτάμια απόμενε»
Δηλώνει την απελπιστική κατάσταση κάποιου.
(Ελληνες Πόντου)

«Το ποτάμι που θα με πάρει, για κατέχω το»
Ενήμερος για τους κινδύνους που διατρέχει.
«Τον ηύρεις τον άλλον στο ποτάμι; Μην τον σπρώχνεις πο μέσα»

Μη δυσκολεύεις τη θέση κάποιου.
(Ηπειρος)

«Τρέχει ποτάμι εκεί»
(υπάρχει κέρδος)

«Να το πάρει ο ποταμός»
Στα αινίγματα και σημαίνει να το ειπώ;

«Να το πάρει το ποτάμι»
Να θεωρηθεί ότι δεν ειπώθηκε.
«το διαβαίνει το ποτάμι»

Συληματική φράση για να προειδοποιήσει τους συνωμηλτ

(26 Ιουλίου) Η Αγία Παρασκευή στην Αύρα το 1970

(23 Αυγούστου) Η Παναγίτσα στη Παληοβρέστα το 1970

Φωτογραφία: Τάκης Παναγιωτόπουλος

1970 - Διανομή δώρων στους μαθητές στο μορφωτικό κέντρο του χωριού.

1970 - Εκδρομή του Συλλόγου στην Αρχαία Ολυμπία.

Φωτογραφία: Τάκης Παναγιωτόπουλος